

Ә. С. АҚТЫМБАЕВА

ТУРИЗМДЕГІ БАҒА ҚҰРАСТЫРУ

БАҒА ҚҰРАСТЫРУ

SOUTH
ATLANTIC
OCEAN

Оқу құралы

ӘОЖ 338.48 (075.8)
КБЖ 65.433 я 73

А 38

*Бастаева Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
география және табиғатты пайдалану факультетінің
Ғылыми кеңесі және Редакциялық-бастау кеңесі
шешімімен ұсынылған*

Шікір жазғандар:

география ғылымдарының докторы, профессор **Ш.М. Нәдіров**
экономика ғылымдарының кандидаты, доцент **А.Е. Беймбетова**
география ғылымдарының кандидаты **К.Б. Егембердиева**

Ақтымбаева Ә.С.

А 38 Туризмдегі баға құрастыру: оқу құралы / Ә.С. Ақтымбаева.
– Алматы: Қазақ университеті, 2015. – 196 б.
ISBN 978-601-04-0731-2

Бұл оқу құралы «Туризм» мамандығы бойынша оқитын студенттерге арналған. Осы оқу құралы «5B090200 – Туризм» мамандығы жоспарындағы «Туризмдегі баға құрастыру» пәні бағдарламасына сай құрастырылған. Бұл оқу құралында берілген семинарлық және тәжірибелік жұмыстардың тапсырмалары студенттердің өзіндік жұмыстарың жасауға көмектеседі.

Оқу құралы университеттер мен институттардың география және экономика факультеттерінің студенттеріне, туризм саласы бойынша қызмет ететін мамандарға арналған.

ӘОЖ 338.48 (075.8)
КБЖ 65.433 я 73

© Ақтымбаева Ә.С., 2015
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2015

ISBN 978-601-04-0731-2

КІРІСПЕ

Қазіргі таңда басты мәселелердің бірі кіру және ішкі туризм мүмкіндіктерін пайдаланып, бәсекеге қабілетті туристік индустрияны қалыптастыру, халықты жұмыс орындарымен қамтамасыз ету, мемлекеттің және халықтың табыстарын өсіру болып саналады. Бұл мақсатқа жету үшін туризм саласында заманауи әдістер мен тәсілдерді қолдану қажеттігі туып отыр. Туристік өнімді жасау, оны маркетинг жүйесін дамыта отырып тарату – келелі мәселелердің бірі. Маркетинг нарықта болып жатқан үрдістерді жан-жақты ескеріп отыратын, кәсіпорынның іс-әрекетін басқару және ұйымдастыру жүйесі, өндірісті, жалпы қоғамды дамытушы құрал ретінде танымал.

Сондықтан туристік салада маркетингтік технологияларды қолдану оның бәсекеге қабілеттілігін жоғарылауына, ол саланы ойдағыдай дамытуға әсерін тигізеді.

Жеке сала ретінде туризмнің дамуы басқа да ТМД елдеріндегі сияқты Қазақстанда да жақында басталды. Туризмнің жеткіліксіз дамуы, қызмет етіп жатқан туристік фирмалардың біркелкі орналаспауы, осы саладағы пайдаланылмай жатқан ресурстардың болуы және бұл мәселелердің қажетті деңгейде зерттелмеуі ізденіс өзектілігін арттырып, кітапты жазуға себеп болды.

Отандық туристік нарықтың қазіргі уақыттағы жағдайы туризм инфрақұрылымын дамыту, компаниялар қызметінде маркетинг қағидалары мен әдістерін қолдану, туристік қызметтер тұтынушыларының мінез-құлқын зерттеу, олардың ерекшеліктерін анықтауды талап етеді.

Оқырманның назарына ұсынылып отырған «Туризмдегі баға құрастыру» оқу бағдарламасында автор өзінің туризм саласында жинақтаған әдістемелік-практикалық тәжірибесін, туристік биз-

15-тақырып. Баға анықтаудағы тәуекел. Тәуекелді төмендетудегі негізгі әдістер.....	101
16-тақырып. Баға және инфляция.....	108
17-тақырып. Баға құруының шегерімдік және бағалық әдістері.....	122

3-тарау. БАҒА ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ РӨЛІ

18-тақырып. Бағалардың мемлекеттік реттелуі.....	131
19-тақырып. Тұтынушыларды ынталандыру.....	131
20-тақырып. Шетелдердегі баға құру және реттеу.....	133
21-тақырып. Туристік ұйымдардың инновациясы.....	143
	146

ӘДЕБИЕТТЕР

.....179

ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРЫ

.....183

ГЛОССАРИЙ

.....192

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	3
1-тарау. БАҒА ЖӘНЕ БАҒА ҚҰРУ ТҮСІНІГІ. ТУРИЗМДЕГІ ШЫҒЫНДАРДЫҢ ЕСЕПТЕЛУІ	7
1-тақырып. Туризмдегі баға және баға құру ерекшеліктері.....	7
2-тақырып. Баға түрлері.....	23
3-тақырып. Бағалардың функциялары.....	30
4-тақырып. Әртүрлі нарықтағы баға құру. Туристік нарық.....	34
5-тақырып. Баға құрудағы мақсаттар.....	44
6-тақырып. Туристік ұсыныстарды талдау.....	52
7-тақырып. Туризмдегі шығындардың есебі және түрлері.....	54
8-тақырып. Бухгалтерлік және кәсіпкерлік шегерімдер. Қонақүй мен туристік кешендердегі бухгалтерлік есеп.....	58
2-тарау. БАҒА ҚҰРЫЛУЫНА ӘСЕР ЕТЕТІН ФАКТОРЛАР	73
9-тақырып. Бағаға әсер ету факторлары.....	73
10-тақырып. Баға құру принципі мен әдістемелігі.....	77
11-тақырып. Баға құрудың психологиялық факторы.....	85
12-тақырып. Туризм саласындағы бағалардың модификациясы және дифференциациясы.....	88
13 тақырып. Сақталдыру – туристік өнімнің ажырамас бөлігі.....	92
14-тақырып. Нарықтағы өндірістермен пайдаланатын әдістер.....	95